

การเปลี่ยนแปลง นิยาม “รัฐวิสาหกิจ”

กับบทบาทหน้าที่ในการตรวจเงินแผ่นดิน

ความแตกต่างของนิยามรัฐวิสาหกิจ กระทบความเป็นหน่วยรับตรวจอย่างไร

การเปลี่ยนแปลงนิยามรัฐวิสาหกิจ มีผลต่อหน้าที่ในการส่งรายงานการเงินให้ สตง. อย่างไร

การเปลี่ยนแปลง

นิยาม

รัฐวิสาหกิจ

กับบทบาทหน้าที่ในการตรวจเงินแผ่นดิน

ที่มาและสภาพปัญหา

เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561 กำหนดนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” โดยอ้างอิงความหมายตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ซึ่งต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนบทนิยาม “รัฐวิสาหกิจ” ส่งผลให้หน่วยงานบางประเภท โดยเฉพาะบริษัทย่อยของรัฐวิสาหกิจ ที่มีสถานะเป็น “หน่วยรับตรวจ” ตามกฎหมายการตรวจเงินแผ่นดิน ไม่เข้าองค์ประกอบ “หน่วยงานของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 อันก่อให้เกิดความไม่ชัดเจนในหน้าที่การนำส่งรายงานการเงินและอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบรายงานการเงินของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลทางกฎหมาย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและหน่วยรับตรวจเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1. ความแตกต่างของบทนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ได้กำหนดนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ไว้ 5 ลำดับชั้น (ก)-(จ)

ในขณะที่**พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561** ได้ปรับลดประเภทของรัฐวิสาหกิจลงเหลือเพียง 3 ลำดับชั้น (1)-(3)

ผลของการปรับเปลี่ยนนิยามดังกล่าว ส่งผลให้หน่วยงานที่อยู่ในลำดับชั้น (ง) และ (จ) ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 **พ้นสภาพจากการเป็นรัฐวิสาหกิจ**ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561

อย่างไรก็ดี ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดคำถามว่า หน่วยงานในลำดับชั้นดังกล่าวจะ**ยังคงมีสถานะเป็นหน่วยรับตรวจ**ประเภทรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561 หรือไม่

2. สถานะความเป็น "หน่วยรับตรวจ" ตามกฎหมายของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561

นิยาม "หน่วยรับตรวจ"
มาตรา 4 (4) "รัฐวิสาหกิจ"

หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมาย
ว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561

บทเฉพาะกาล

มาตรา 53 วรรคหนึ่ง กำหนดให้ กรณีที่กฎหมายใดอ้างอิงนิยามคำว่า
"รัฐวิสาหกิจ" ตามกฎหมายเดิม ให้ยังคงใช้ความหมายตามพระราชบัญญัติ
วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ต่อไป

วรรคสาม กำหนดให้ภายใน 5 ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้
ใช้บังคับ ให้มีการดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติม บทนิยามคำว่า
"รัฐวิสาหกิจ" หรือการอ้างอิงรัฐวิสาหกิจในกฎหมายให้แล้วเสร็จ

ผลทางกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561 ซึ่งมีผลใช้บังคับก่อนพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้อ้างอิงนิยาม “รัฐวิสาหกิจ” ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น คือ “พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502”

ทั้งนี้ โดยผลของมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 การอ้างอิงดังกล่าวยังคงใช้ความหมายตามกฎหมายเดิมต่อไป จนกว่าจะมีการแก้ไขกฎหมายให้แล้วเสร็จ

ดังนั้น หน่วยงานรัฐวิสาหกิจในลำดับชั้น (ง) และ (จ)

- ยังคงเป็นหน่วยรับตรวจประเภท “รัฐวิสาหกิจ” ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561 ตามมาตรา 4 (4)
- อยู่ในอำนาจการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ความหมายของ "รัฐวิสาหกิจ"
ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ
พ.ศ. 2561

พระราชบัญญัติวินัยการเงิน
การคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

มาตรา 4 "รัฐวิสาหกิจ" หมายความว่า

(1) องค์กรของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรของรัฐบาล กิจการของรัฐซึ่งมีกฎหมายจัดตั้งขึ้น หรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ

(2) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตาม (1) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ

(3) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตาม (1) หรือ (2) หรือที่รัฐวิสาหกิจตาม (1) และ (2) หรือที่รัฐวิสาหกิจตาม (2) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561
กำหนดนิยามคำว่า "รัฐวิสาหกิจ" โดยมีความหมายเช่นเดียวกับ
ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561

3.หน้าที่ในการนำส่งรายงานการเงิน ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 70 กำหนดให้ หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำและนำส่งรายงานการเงินประจำปีให้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภายในกำหนดเวลา และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่ตรวจสอบรายงานนั้น ตามมาตรา 71

ประกอบกับ**พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561 มาตรา 91** กำหนดให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน และแจ้งผลการตรวจสอบตามที่กฎหมายกำหนด

ประเด็นปัญหา

- "รัฐวิสาหกิจ" ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 กำหนดไว้ 3 ลำดับชั้น
- "รัฐวิสาหกิจ" ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561 อ้างอิงกฎหมายเดิม มี 5 ลำดับชั้น
- เกิดคำถามว่า **รัฐวิสาหกิจ (ง) และ (จ) ต้องจัดทำและนำส่งรายงานการเงินเพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ หรือไม่ และเป็นไปตามกฎหมายใด**

ผลทางกฎหมาย

การพิจารณาว่าหน่วยงานใดต้องส่งรายงานการเงินให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ **ต้องพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ** ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดหน้าที่ในการนำส่งรายงานการเงินโดยตรง

อย่างไรก็ตาม แม้รัฐวิสาหกิจในลำดับชั้น (ง) และ (จ) จะเป็น “หน่วยรับตรวจ” ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561 แต่เมื่อมิได้มีสถานะเป็น “หน่วยงานของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 หน่วยงานเหล่านี้จึงไม่มีหน้าที่ต้องนำส่งรายงานการเงินเพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบตามมาตรา 70 และ 71 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 และ มาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561

กลุ่มงานให้คำปรึกษา สำนักกฎหมาย

0 - 2271 - 8000 ต่อ 2705 , 2709

legal@oag.go.th